

Manuali i Mësuesit i platformës "LearnIn" për të Nxënit gjatë Emergjencave

Modeli referencë i pedagogjisë së platformës
"LearnIn" për të nxënit
Mbështetja e nxënësve gjatë izolimit në shtëpi

Version i përgatitur për Workshop-in e datës 6 maj (Pjesa 1 e përfshirë)

Tabela e përmbajtjes

Modeli referencë i platformës "LearnIn"	3
Vështrim i përgjithshëm	3
Versioni që do të përgatitet për workshop-in më 6 maj	3
Koncepti i "të Nxënit" si Veprimtari	4
Koncepti i "Agjentit/Personit(ave) Veprues" - Kush?	5
Koncepti i "Zotësisë" - Për çfarë?	6
Koncepti i "Njohurive të disiplinës" - Çfarë?	7
Koncepti i "Kontekstit" - Ku?	8
Koncepti i "Mjeteve" - Si?	9
Pjesa 1: Mbështetja e nxënësve gjatë izolimit në shtëpi	10
Si të mbështesim nxënësit në shtëpi: Analiza e situatës	10
Si të mbështesim nxënësit në shtëpi: Çështjet dhe pyetjet kyçe	10
Si të kuptojmë situatën e nxënësve jashtë shkollës duke u përqendruar te nxënësit (kush?)	10
Si mund të lokalizoj dhe kontaktoj nxënësit e mi?	11
Si mund të rikrijoj marrëdhëniet me nxënësit e mi dhe prindërit e tyre?	11
Si mund të mbështes mirëqenien e nxënësit dhe familjes së tij?	11
Si mund ta ndihmoj nxënësin tim të ruajë motivimin?	11
Si mund t'i ndihmoj nxënësit e mi të krijojnë rutina të shëndetshme?	11
Identifikoni qëllime kuptimplota për të nxënit në shtëpi duke u përqendruar në qëllimin e të nxënit (pse?)	12
Si mund të ndihmoj nxënësit dhe prindërit të kenë pritshmëri pozitive ndaj të nxënit?	12
Si t'ua komunikoj pritshmëritë e mia nxënësve dhe prindërve?	12
Si mund të ndihmoj nxënësit dhe prindërit të vendosin qëllime kuptimplota të të nxënit?	12
Si mund të zhvilloj plane mësimore të bazuara në qëllime për nxënësit e mi?	13
Si mundem unë, nxënësit e mi dhe prindërit e tyre të kontrollojmë qëllimet dhe sa prej tyre janë arritur?	13
Zgjidhni njohuritë përkatëse ose kompetencat e disiplinës duke u përqendruar te procesi i të nxënit (çfarë?)	13
Si mund të orientojnë interesat dhe talentet e nxënësve mësimin?	13
Si mund të ndihmojnë përvojat e nxënësve në udhëheqjen e të nxënit?	14
Si mund t'i jap prioritet përmbajtjes dhe detyrave përkatëse?	14
Si mund të kontrolloj se kush po punon me cilat detyra?	14
Si mund ta përdorim unë dhe prindërit situatën e krizës si objekt studimi?	14
Përfitimet nga mjediset mësimore në shtëpi – Përqendrohuni në kontekstin e të nxënit (ku?)	15
Si mund të informohem për mjedisin aktual të nxënësve të mi?	15
Si mund t'i mbështes nxënësit dhe prindërit për krijimin e një mjedisi mësimor pozitiv?	15
Si mund të përdoret mjedisi në shtëpi i nxënësve si një mjedis mësimor?	15

Si mund t'i përshtat detyrat e klasës me mjedisin në shtëpi?	15
Si mund t'i mbështes nxënësit që të përdorin me efikasitet mjediset mësimore digjitale?	16
Përdorni mjete dhe strategji për të mbështetur nxënësit në distancë – Përqendrohuni te mjetet mësimore (Si?)	16
Si mund të mbaj komunikimin në distancë?	16
Si mund t'i përdor mjetet për të mbështetur mësimin në distancë?	16
Si mund të mbështes të nxënit bashkëpunues në distancë?	17
Si mund të shfrytëzoj më së miri mësimin në distancë dhe mjetet mësimore?	17
Si mund t'i ndihmoj prindërit që të mbështesin të nxënit efikas?	17
Mbështetja e nxënësve në shtëpi: Përgjigjja ndaj sfidave	17
Ide projektesh nga Pjesëmarrësit	17
Veprimtaria e sugjeruar:	17
Çështjet kyçe të përmendura në manual/ ose probleme kyçe të reja:	18
Çështjet në lidhje me administrimin dhe politikat:	18
Çështjet në lidhje me Teknologjinë në Arsim (EdTech):	18
Hapat e parë të mundshëm:	18

Modeli referencë i platformës "LearnIn"

Vështrim i përgjithshëm

Modeli referencë i platformës "LearnIn" ofron një kornizë për të kuptuar marrëdhëniet më të rëndësishme ndërmjet agjentëve/personit(ave) veprues, veprimtarive, sistemeve dhe proceseve që kanë të bëjnë me mbështetjen e të nxënësve në një mjedis të caktuar. Ky material synon të paraqesë një kuptim të përgjithshëm të koncepteve kyçe dhe të lehtësojë komunikimin, të nxënësve dhe gjetjen e zgjidhjeve në kushte të ndryshme. Modeli i referencës ofron një shpjegim për personat jospécialistë mbi kornizën konceptuale në të cilën mbështetet materiali. Ai promovon kuptueshmërinë e një sërë problemesh që lidhen me gjetjen e zgjidhjeve të përshtatshme, por nuk përcakton një zgjidhje të posaçme për këto probleme. Modeli i referencës i platformës "LearnIn" është mjaftueshëm fleksibël për t'u zbatuar në mjedise të ndryshme dhe nuk mbështetet në teknologjinë apo platforma të ndryshme. Pjesa më e madhe e koncepteve kyçe që janë përdorur në modelin e referencës së platformës "LearnIn" nuk janë të reja, pasi janë përdorur më parë në Modulet e UNICEF "Trajnimi i Trajnuesve" mbi Arsimin Gjithëpërfshirës (përmbledhje, shihni Modulin Prezantues).

Zhvillimi i arsimit në kohën e COVID-19 kërkon: (1) një përgjigje të koordinuar me fokus të lehtësimi i veprimeve, për të siguruar që nevojat e të gjithë personave të prekur të adresohen; dhe (2) veprime të menjëhershme nga ana e mësuesve, edhe nëse sistemet e arsimit nuk janë ende të përgatitura. Autoritetet (MASH si autoriteti përfaqësues) krijojnë kushtet, ofrojnë, organizojnë dhe mbikëqyrin arsimin; dhe brenda kësaj kornize kryhet puna e përditshme nga shkollat dhe mësuesit. Në kohë krize, qeveritë mund të mos jenë në gjendje të sigurojnë funksionimin e shkollave, ose vendosin qëllimisht që të mos e bëjnë këtë. Synimi i këtij materiali është të ndihmojë secilin mësues, si dhe grupet e mësuesve, që të mund të punojnë me nxënësit e tyre dhe prindërit pa pasur nevojën të presin për një zhvillim të koordinuar apo për një sistem arsimor alternativ digjital apo të barasvlershëm që nuk mbështetet në praninë dhe kontaktin fizik. Është e nevojshme që mësuesit të nxiten që të fillojnë mësimdhënien sa më parë të jetë e mundur, por duke marrë në konsideratë koordinimin dhe sinkronizimin e praktikave të reja në një moment të dytë.

Manuali ofron mbështetje për planifikimin, zbatimin dhe reflektimin mbi veprimet e mësuesve që lidhen me situata specifike gjatë krizës së COVID-19, dhe është konceptuar për të adresuar problematikat që do të vijnë pas krizës. Ai mbështetet mbi një kornizë të përbashkët për të mundësuar transformimin e njohurive të përfshira këtu në veprimtari për kontekste dhe situata të ndryshme. Ky manual ofron një përmbledhje të pikave kyçe që do të zbatohen duke u bazuar në përvojat në vende të ndryshme.

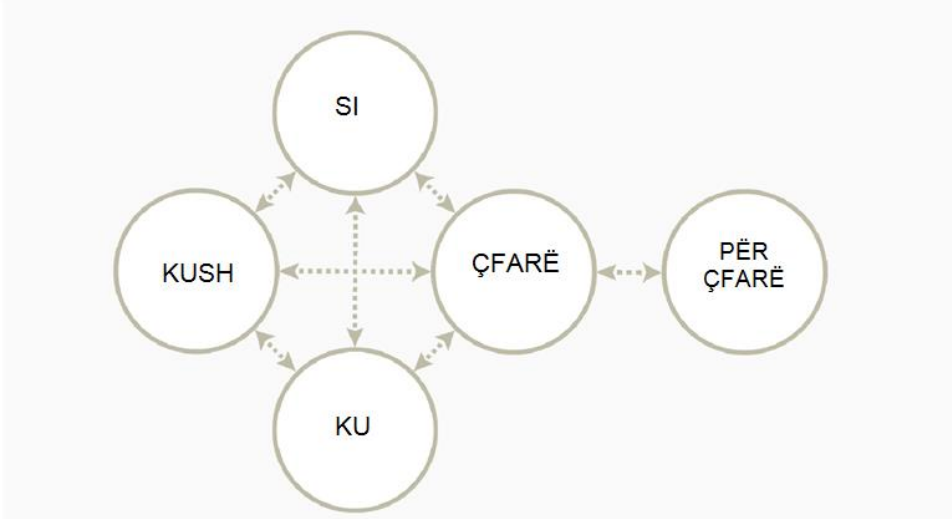
Konceptet dhe organizimi i informacionit që janë përdorur në këtë manual janë të harmonizuara me Modulet e UNICEF "Trajnimi i Trajnuesve" mbi Arsimin Gjithëpërfshirës. Për informacione të mëtejshme, mund të konsultoheni me Modulin Prezantues për të mësuar më shumë rreth historikut dhe kontekstit të Moduleve.

4 maj 2020

Versioni që do të përgatitet për workshop-in më 6 maj

Koncepti i “të Nxënit” si Veprimtari

Të nxënit mund të kuptohet si një veprimtari: Një agjent/person(a) veprues (“KUSH”) përfshihet në njohuri disipline (“ÇFARË”), për të kontribuar në zotësinë e tyre (“PËR ÇFARË”) për të vepruar me sukses në një kontekst të caktuar (“KU”), duke përdorur mënyrat më efikase mendore, fizike ose teknologjike (“SI”).

Të nxënit ndodh kur veprimtaria përfundon me transformimin e një agjenti/personi(ave) veprues (për shembull, ndjesia e identitetit, besimet, qëndrimet), e njohurive të disiplinës (për shembull, të kuptuarit të problemeve, njohuritë konceptuale, etj.), e kontekstit (aftësisë për të luajtur rol në kontekste të ndryshme shoqërore dhe fizike), ose e mjeteve (për shembull, aftësitë për zgjidhjen e problemeve, strategjitë e të nxënit, modelet mendore). Ky transformim duhet të ketë si synim përmirësimin e aftësive të agjentit/personit(ave) veprues për të zgjidhur problemet në jetën e përditshme, për një jete më të kënaqshme, më të përgjegjshme dhe më të fuqizuar.

Përgjithësisht, iu kushtohet shumë vëmendje “njohurive të disiplinës” (elementët e përmbajtjes së një kurrikule, lëndët si matematika, tematikës ose temës) dhe mjeteve (fletët e punës për të shkruar, librat, mënyrat digjitale të të nxënit). Megjithatë, nëse njohuritë e disiplinës dhe mjetet e propozuara nuk janë të bashkërenduara me agjentin/personin(at) veprues (mësuesit, trajnuesit, prindërit) me qëllim arritjen e objektivave afatgjata të të nxënit, si dhe me mjedisin ose kontekstin përkatës shoqëror dhe fizik, janë të pakta gjasat që të nxënit të çojë drejt një transformimi të qëndrueshëm të sjelljeve, aftësive dhe kompetencave, dhe aq më pak të zotësisë së agjentit/personit(ave) veprues.

Në këtë Manual, fokusi kryesor është te të nxënit, jo te njohuritë e disiplinës apo mjetet. “E drejta për Arsim” kuptohet si “E drejta për të nxënë”, pavarësisht arsimimit formal. Manuali iu drejtohet mësuesve, qofshin ata me përvojë formale ose joformale në mësimdhënie, shumë të kualifikuar apo pa kualifikime. Tri pjesët e këtij Manuali adresojnë tri fazat e krizës së arsimit të shkaktuar nga COVID-19. Secila nga pjesët është strukturuar në të njëjtën mënyrë: (1) “Analizë e Situatës” për të arritur në një kuptim të përbashkët, (2) “Problematikat dhe pyetjet kyçe” që duhet të kuptohen dhe adresohen, dhe (3) “Reagimi ndaj sfidave” për të zhvilluar praktika të mira për adresimin e problematikave kyçe.

Platforma "LearnIn" i angazhon mësuesit si nxënës për t'i pajisur me njohuri të zbatueshme. Termi njohuri të zbatueshme nënkupton që mësuesit janë të aftë që të përdorin drejtpërdrejt atë që mësojnë në mënyrë që të ndihmojnë për zgjidhjen e problemeve “të jetës reale”. Ne jemi të vetëdijshëm që mësuesit mund të kenë pikëpamje të ndryshme mbi çfarë është “të nxënit” dhe mund të mos kenë dijeni për konceptet e “nxënësve aktive” apo qasjeve “konstruktiviste” ndaj të nxënit. Ne po punojmë me metaforat e mëposhtme të të nxënit për të qartësuar këtë problematikë: (1) Të nxënit si përvetësim i njohurive (vëmendja te ÇFARË dhe SI), (2) Të nxënit si ndarje njohurish (vëmendja te ÇFARË dhe KU), dhe (3) Të nxënit si krijim i njohurive (vëmendja te ÇFARË dhe PËR ÇFARË).

Koncepti i “Agjentit/Personit(ave) Veprues” - Kush?

Pedagogjia e Platformës "LearnIn" përqendrohet te të nxënit si një veprimtari dhe, si rrjedhojë, e konsideron nxënësin si një agjent aktiv/person veprues. Agjenti është një person që nxë, dhe ky term mund t'iu referohet dhe një grupi personash. Të nxënit kuptimplotë adreson nevojat e nxënësit, dhe merr në konsideratë përvojat, aftësitë dhe interesat e tyre. Nxënësit duhet të fitojnë akses në njohuri, të marrin pjesë në proceset e ndarjes së njohurive dhe të realizojnë një transformim të zotësive mësimore (akses, pjesëmarrje dhe arritje), në mënyrë që të mund t'i shfrytëzojnë këto aftësi për të nxënit gjatë gjithë jetës. Megjithëse qëllimi kryesor i Platformës "LearnIn" është përmirësimi i të nxënit për të gjithë fëmijët dhe të rinjtë, vëmendja parësore është te promovimi i kapaciteteve të mësuesve për të nisur, për të drejtuar dhe vlerësuar të nxënit tek të gjithë nxënësit.

Mësuesit janë agjentët/personat kryesorë që bëjnë të mundur lehtësimin e të nxënit për fëmijët në kushtet e arsimit formal, si në shkollat publike. Termi “arsimtar” përdoret për t'iu referuar çdo personi që ka “rol mësimdhënës” ose çdo personi të caktuar për të mbështetur apo që dëshiron të mbështesë të nxënit për fëmijët dhe të rinjtë, me ose pa trajnim formal. Ky term përdoret dhe për prindërit ose kujdestarët që kanë ndikim në zhvillimin dhe të nxënit të fëmijëve. Agjentët që punojnë në Ministri, Universitete ose OJQ kanë një ndikim të tërthortë në të nxënit të fëmijëve, për shembull nëpërmjet hartimit të kurrikulave të reja, përfshirjes së skemave të testimit kombëtar ose nëpërmjet financimit të veprimtarive për rritjen e kapaciteteve të mësuesve.

Zakonisht, mësuesit e konsiderojnë veten si agjentë të pavarur me autonomi të konsiderueshme, të paktën për sa i përket klasës së tyre. Në shumë vende, mësuesit punojnë të izoluar dhe nuk janë të mësuar me përdorimin e praktikave bashkëpunuese në klasë, marrjes së përshtypjeve nga kolegët apo angazhimin në veprimtari që përmirësojnë punën në ekip. Një sistem shkollor me një qasje tradicionale nga lart poshtë për zbatimin e reformave mund të shkaktojë mohimin e të drejtave të mësuesve, dhe si rrjedhojë edhe të nxënësve. Vetëm mësuesit që kanë ndjesinë e efikasitetit vetjak ose kolektiv janë në gjendje të hulumtojnë qasje dhe praktika të reja dhe të bëhen agjentë të ndryshimit.

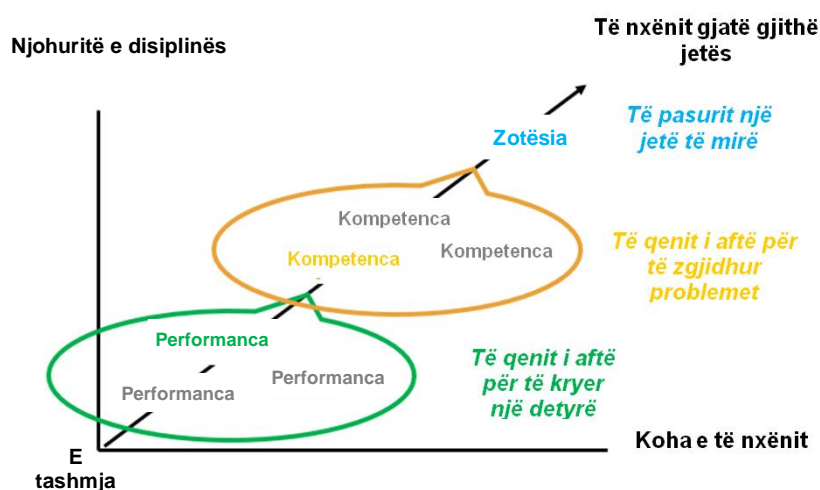
Adresimi i efektshëm i problematikave të tilla, si luftimi i përjashtimit apo arritja e barazisë së mundësive për të gjithë fëmijët në një komunitet, kërkon bashkëpunim të ngushtë dhe veprime të koordinuara të palëve të ndryshme të interesit në një sërë organizatash dhe sektorësh (për shembull, të shëndetësisë, arsimit, dhe social). Ekipet, grupet e punës ose komunitetet profesionale duhet të arrijnë efikasitet vetjak kolektiv, dhe jo të mbeten vetëm zbatues pasivë të politikave, rregulloreve dhe procedurave administrative. Mësuesit duhet të kenë një “mendësi zhvillimi” në mënyrë që të mund të ndihmojnë nxënësit e tyre të bëhen nxënës aktivë. Të nxënit ka të bëjë me largpamësinë për të shqyrtuar talentet, mundësitë e të nxënit dhe strategjitë e reja për zgjidhjen e problemeve, dhe jo të shohë nga e shkuara për të kategorizuar fëmijët në nivele arritjeje, duke u mbështetur vetëm në rezultatet e provimeve.

Komuniteti i Platformës "LearnIn" përqafon identitetin e mësuesit, nxit aftësitë dhe kompetencat e tyre dhe synon të fuqizojë rolin personal dhe kolektiv të mësuesve, gjithashtu dhe ndjesinë e tyre të efikasitetit vetjak. Platforma "LearnIn" nuk ofron zgjidhje të gatshme, përkundrazi, ajo mbështetet në premisën që vetëm zgjidhjet që janë të harmonizuara me nevojat, interesat dhe pikat e forta të secilit nga personat e përfshirë do të jenë të qëndrueshme në planin afatgjatë. Platforma "LearnIn" synon që të arrijë jo vetëm të nxënit si një përvetësim njohurish, por gjithashtu të nxënit që transformon dhe zgjeron mendësinë e agjentëve, kapacitetin për të nxënë, dhe aftësinë për të koordinuar veprimet që lidhen me Pedagogjinë, Teknologjinë në Arsim dhe Politikën dhe Administratën për të kapërcyer barrierat e të nxënit. Platforma "LearnIn" ndihmon në krijimin e mundësive ku mësuesit të mund të përjetojnë “të nxënit krijues” si rezultat i bashkëpunimit të efektshëm me kolegët për të arritur zhvillimin dhe transformimin e praktikave të tyre.

Koncepti i “Zotësisë” - Për çfarë?

Zotësia është cilësia e të pasurit të zotësive të nevojshme për një jetë të mirë. Arritja e zotësisë është synimi më i lartë i të nxënësve gjatë gjithë jetës; arsyeja përse njerëzit jetojnë dhe nxënë. Koncepti i “zotësisë” përmbledh kompetencat e fituara, ndjesinë e rolit të vetes ose autorësisë, aftësinë për të shfrytëzuar burimet e disponueshme, për të tejkaluar barrierat dhe për të përjetuar jo thjesht kompetencën, por gjithashtu autonominë vetjake dhe përkatësinë shoqërore. Kompetenca është cilësia e të qenit kompetent për të zgjidhur probleme të caktuara ose për të trajtuar problematikat. Të jesh kompetent do të thotë të përvetësosh njohuritë, aftësitë dhe mendësitë që konsiderohen të rëndësishme për të pasur një rritje dhe zhvillim afatgjatë të efektshëm. Performanca është cilësia e të qenit i aftë për të kryer një detyrë ose veprimtari të caktuar.

Objektivi kryesor i kurrikulës kombëtare është të qenit i zotë, që përshkruhet nëpërmjet synimeve afatgjata të arsimit në mënyra që janë të harmonizuara me shoqërinë, kulturën, ekonominë, besimin fetar dhe gjuhën e një vendi (disa nga karakteristikat). Këto pritshmëri abstrakte ndaj qytetarëve të ardhshëm janë vendosur në funksion bashkërisht me kompetencat (shumica e kurrikulave të sotme) ose me përmbajtjet, sjelljet e pritshme ose aftësitë. Në kurrikulat e bazuara në kompetencë, kompetencat janë vendosur në funksion bashkërisht me performanca të vlerësueshme dhe të matshme. Performanca është një detyrë e caktuar që mund ose jo të konsiderohet një tregues i vlefshëm i kompetencës.

Zakonisht, mësuesit dhe prindërit besojnë ose nxiten të besojnë që performanca parashikon ose provon në mënyrë të besueshme kompetencën dhe se vetëm fëmijët me rezultate të larta do të bëhen qytetarë të zotë. Fëmijët dhe të rinjtë që nuk janë në gjendje të kryejnë veprimtaritë apo detyrat në mënyrën se si kërkohet nga mësuesit konsiderohen sikur kanë dështuar. Mësuesit dhe arsimtarët e tjerë mund të jenë të mendimit se vetëm nxënësit që kanë rezultate të larta janë të aftë për të nxënë në mënyrë efektive. Si pasojë, mbështetja e autonomisë dhe përfshirja shoqërore lihen pas dore, për shkak se rëndësia e aftësisë vetërregulluese, për të bërë zgjedhje pozitive dhe për të ndërvepruar në mënyrë të suksesshme me të tjerët, janë të nënvlefëtuara. **Duke ngushtuar kurrikulën dhe zgjeruar kontrollin, të nxënësve përkeqësohet në vend që të përmirësohet.** Krahas kësaj, mësuesit bazohen tek e shkuara për të shpjeguar arsyen se përse nxënësit dështojnë dhe nuk shohin përpara me qëllim që të zhvillojnë mënyra të personalizuara për të ndihmuar në fitimin e zotësisë. Përcaktimi i qëllimeve udhëhiqet nga pritshmëritë e ulëta të mësuesve dhe jo nga vizioni për të pasur një jetë të mirë.

Platforma "LearnIn" përqendrohet te kompetencat dhe mënyrën se si kompetencat e ndryshme konsolidohen për të përmirësuar zotësinë e mësuesve, nxënësve ose prindërve për të pasur një jetë të mirë. Platforma "LearnIn" mbështetet në premisën se nuk ekziston një mënyrë e vetme për t'u bërë kompetent. Gjithashtu, bërja e ndonjë gabimi apo ndërprerja e diskutimit përshpejton të nxënës më tepër se sa sjellja shembullore dhe performanca e pritshme. Për shkak se të pasurit një jetë të mirë varet gjithashtu dhe nga marrëdhëniet me të tjerët, edhe të nxënës bashkëpunues është i rëndësishëm. Krahas kësaj, interesat dhe motivimi personal janë faktorë kyç që nxisin të nxënës. **Ndjesia e autonomisë dhe vetëvendosja përmirësojnë përvojën e të nxënës dhe shërbejnë si ndihmesë për agjentët/personin(at) veprues për zhvillimin e strategjive që funksionojnë me mirë në punën e tyre.**

Koncepti i “Njohurive të disiplinës” - Çfarë?

Të nxënit ka gjithmonë të bëjë me diçka, dhe kur bëhet fjalë për të nxënit e njeriut, kjo diçka mund të jetë çfarëdolloj gjëje. “Njohuritë e disiplinës” përshkruajnë atë që ne mësojmë. Përgjatë historisë së njeriut, dija e disponueshme është zhvilluar për të adresuar problemet dhe sfidat që hasen për të pasur një jetë të mirë. Njohuritë janë zhvilluar në disiplina ose fusha të ndryshme dhe, si rrjedhojë, dhe disiplinat janë zhvilluar në fusha të specializuara ose nëndisiplina. Njohuritë e përgjithshme të disiplinës në platformën "LearnIn" është “Arsim gjithpërfshirës dhe cilësor për të gjithë”, njohuri disipline që përfshijnë, ndër të tjera, Didaktikën, Filozofinë e Arsimit, Legjisllacionin e të Drejtave të Njeriut, Arsimin e Veçantë, Psikologjinë, Sociologjinë, Shkencat Politike, të Nxënit digjital dhe Informatikën, Menaxhimin dhe Drejtimin. Ajo mbështetet në të gjitha njohuritë e disiplinave që përbëjnë tre shtyllat e platformës "LearnIn": “Pedagogjinë”, “Teknologjinë në Arsim” dhe “Politikat dhe Administratën”. Një tjetër njohuri disipline kryesore është mënyra më e mirë se si njohuritë krijohen, strukturohen dhe ndahen për të qenë të efektshme. Platforma "LearnIn" përdor “Komunitetet Profesionale” për të zhvilluar “ekspertizën e ndërthurur” që ka të bëjë me disiplina dhe mjedise të ndryshme.

Çdo ditë, mësuesve iu duhet të përballen me probleme të ndërlikuara shoqërore dhe njerëzore në klasat e tyre që duhet të adresohen, por që shpeshherë e kanë zanafillën jashtë sferës së tyre të influencës. Disa prej nxënësve mund të jenë të pavëmendshëm, me depresion ose të uritur për shkak të disavantazhit social të familjeve të tyre. Fëmijët me aftësi të kufizuara përfitojnë nga pjesëmarrja shoqërore në klasa të zakonshme, por mund të mos marrin mbështetjen e nevojshme për të nxënë. Shpesh, përdorimi i njohurive nga një disiplinë (krijimi i marrëdhënieve të qëndrueshme) mund të bjerë drejtpërdrejt ndesh me njohuritë nga një disiplinë tjetër (shtimi i kohës së angazhimit në mësimin e përmbajtjes së lëndës). Me qëllim që të tejkalohen këto situata kontradiktore, mësuesit duhet të analizojnë mënyrën se si mendojnë.

Të nxënit tradicional te mësuesit, për shembull në arsimimin fillestar të mësuesve, përqendrohet te njohuritë mbi lëndën për klasat e larta dhe te njohuritë metodologjike për klasat e ulëta. Si pasojë, mësuesit e lëndës dhe mësuesit kujdestarë përqendrohen në njohuri disiplinash të ndryshme kur përpiqen të zgjidhin probleme së bashku. Prindërit mund t'i japin më tepër rëndësi zgjidhjes së problemeve të përditshmërisë dhe nuk i kushtojnë vëmendje promovimit të të nxënit akademik. Nxënësit mund të jenë më të përqendruar në shmangien e dështimeve dhe zhgënjimeve të mëtejshme dhe jo te zgjerimi i njohurive të tyre në Matematikë. Kjo gjë mund të sjellë keqkuptime dhe mund të shkaktojë konflikt ose marrëdhënie ku mungon bashkëpunimi.

Platforma "LearnIn" mbështet përvetësimin, ndarjen dhe krijimin e njohurive të nevojshme për të adresuar probleme të ndërlikuara që mund të zgjidhen vetëm nëpërmjet bashkëpunimit. Ky material propozon një gjuhë dhe strukturë të përbashkët që mund të përshtatet dhe bashkërendohet me nevojat dhe interesat e komunitetit ku do të zbatohet. Platforma "LearnIn" zgjeron njohuritë dhe mbështet zhvillimin e aftësive metakognitive të nevojshme për të shfrytëzuar njohuritë për zgjidhjen e problemeve. Meta njohuritë janë njohuritë që përfshijnë njohuri disiplinash të ndryshme për të mundësuar një kuptim të mënyrës se si njohuritë mund të zhvillohen, të integrohen dhe të zbatohen.

Ky Manual do të zgjerohet gjatë përdorimit të tij teksa komuniteti i platformës "LearnIn" do të zhvillojë njohuri të reja, shembuj të mirë praktike, materiale dhe procedura. Integrimi i njohurisë dhe bërja e njohurisë të aksesueshme janë qëllimi i përbashkët i njohurive. Në një fazë të parë, vëmendja do të jetë në njohuritë e disiplinave të mëposhtme për të adresuar krizën aktuale të COVID-19: Mbështetja e nxënësve që nuk po ndjekin shkollën gjatë izolimit (Workshop-i 1), Mirëpritja e nxënësve në shkollë (Workshop-i 2), Krijimi i mënyrave të personalizuara të të nxënit për nxënësit (Workshop-i 3). Më tej, këto njohuri disiplinash do të zgjerohen për të pasur një fokus më të përgjithshëm te grupet e fëmijëve pa ose me akses të kufizuar në arsim.

Koncepti i “Kontekstit” - Ku?

Në përgjithësi, termi “kontekst” i referohet mjedisit fizik, shoqëror, kulturor, gjuhësor dhe politik në të cilin zhvillohet një veprimtari. Konteksti i referohet vendit “ku” diçka kryhet, për shembull ku kryhet të nxënit. Këto rrethana krijojnë kushtet ose shërbejnë si bazë për të gjitha veprimtaritë njerëzore. Mësimdhënia dhe të nxënit mund të kuptohen plotësisht vetëm nëse merret në konsideratë konteksti. Kontekstet e ngushta ose të afërta i referohen mjedisit të menjëhershëm dhe atij që paraprin dhe ndjek menjëherë një veprimtari. Kontekstet e gjera ose të largëta i referohen një mjedisi të gjerë dhe të zgjeruar, si dhe perspektivës afatgjatë mbi atë që paraprin dhe ndjek një veprimtari. Ideja e mjedisëve “të afërta” dhe “të largëta” që ndikojnë te mësuesi dhe te veprimtaritë mësimore është baza për të kuptuar sistemet e ndërlikuara. Teoria e sistemeve ekologjike bën dallimin ndërmjet mikrosistemeve (konteksti në klasë), mesosistemeve (shkolla në komunitetin vendas) dhe makrosistemeve (konteksti kombëtar arsimor).

Një prej elementëve kyç të praktikës së mirë të mësimdhënies është krijimi i mjedisëve që mundësojnë të nxënit. Konteksti parësor për të nxënit formal është mjedisi në klasë, por mësuesit përdorin gjithashtu mjedise të tjera si muzetë ose natyrën për të lehtësuar të nxënit. Organizimi fizik i klasës dhe atmosfera shoqërore në të cilën zhvillohet mësimi kanë një ndikim të konsiderueshëm te pjesëmarrja dhe të nxënit. Rregullat dhe rregulloret e zhvilluara në kontekstin e gjerë të sistemit kombëtar arsimor ndikojnë te veprimet, besimet dhe pritshmëritë e mësuesve. Situata në familje e fëmijëve ndikon në aftësinë e tyre për t’u përqendruar dhe për t’iu përshtatur stileve të ndërveprimit të mësuesve të tyre. E thënë ndryshe, kontekstet e largëta ndikojnë në kontekstet e afërta. Kjo ndodh dhe anasjelltas: ndryshimet në nivelin bazë mund të kenë një ndikim afatgjatë te shkollat dhe sistemet arsimore.

Mjediset tradicionale mësimore janë klasat me banka të përcaktuara, orare jofleksibël dhe mundësi të kufizuara për të krijuar mjedise pozitive mësimore në të cilat të gjithë fëmijët mund të ndihen të mirëpritur dhe të jenë në gjendje të krijojnë marrëdhënie dhe të nxënë në mënyrë aktive. Në mënyrë që të gjithë fëmijët të mund të kryejnë të njëjtën detyrë në të njëjtën kohë kërkohet një menaxhimi i rreptë i klasës. Nxënësit që nuk mund të ndjekin kurrikulën siç paraqitet nga mësuesi, ngelen pas me mësimet dhe rrezikojnë të përjashtohen. Mjediset mësimore përtej klasës nuk konsiderohen të efektshme, ose konsiderohen me rëndësi dytësore. Klasat tradicionale konsiderohen si mjedisi më i mirë për të mësuar, pavarësisht mungesës së provave që një sistem i tillë iu mundëson të gjithëve që të nxënë.

Platforma "LearnIn" thekson rëndësinë e konteksteve të të nxënit, qoftë për të nxënit të mësuesve, po ashtu dhe të nxënësve. Nëpërmjet përjetimit të të nxënit në kontekste të ndryshme, online dhe përballë, mësuesit arrijnë që jo vetëm të përvetësojnë njohuri të reja, por ajo që është më e rëndësishme, të zgjerojnë repertorin e tyre për krijimin e mundësive të të nxënit në kontekste të ndryshme. Konteksti i të nxënit përfshin elementë të dukshëm dhe të padukshëm. Për shembull, qëndrimet dhe pritshmëritë e mësuesve mund të krijojnë mjedise mësimore që janë të hapura, që ofrojnë mbështetje dhe lehtësira, ose mjedise të ngushta, të pandryshueshme dhe që kufizojnë aftësitë. Platforma "LearnIn" synon të mbështesë mësuesit që të përqafojnë një mendësi zhvillimi me premisën që çdo fëmijë mund të nxërë e të zhvillojë kompetencat dhe zotësinë e vet. I kuptuari ekologjik ndihmon në identifikimin e barrierave të të nxënit, duke përfshirë dhe ato jashtë klasës.

Çdo veprimtari mësimore është e rrënjosur thellë në kontekst dhe mund të përmirësohet thjesht duke përmirësuar mjedisin mësimor. Megjithatë, edhe mjediset më të zhvilluara mësimore mund të paraqesin barriera ndaj të nxënit nëse mësuesit ose nxënësit nuk ndihen rehat apo kanë mungesë të strategjive për shfrytëzimin e burimeve të disponueshme. Kontekstet e të nxënit bashkëpunues, të tilla si komunitetet profesionale ofrojnë mundësi për hulumtim. Platforma "LearnIn" mbështet zhvillimin e mjedisëve që mundësojnë të nxënit, në internet dhe jashtë tij.

Koncepti i “Mjeteve” - Si?

“Mjet” është një term i përgjithshëm për mënyrat, strategjitë, pajisjet ose procedurat e zbatuara, veçanërisht ato që lidhen me të nxënit dhe mësimdhënien. Mjetet përshkruajnë se si kryhet diçka, për shembull si realizohet të nxënit. Kur kombinohen mjete, materiale dhe pajisje të caktuara, së bashku ato përbëjnë një qasje ose metodologji. Librat, letra dhe lapsi janë mjetet e zakonshme që përdoren gjatë mësimdhënies dhe të nxënit. Mjetet e shekullit të 21-të përfshijnë pajisjet e komunikimit dhe të nxënit digjital që përdoren në klasë ose në shtëpi. Mjetet mund të përdoren nga individë ose grupe, madje dhe nga vende. Për shembull, kurrikula kombëtare është një mjet që përçon pritshmëritë shoqërore ndaj njohurive, kompetencave dhe vlerave të nxënësve të mësuesit dhe në klasë. Mjetet mund të përdoren për të ndërmarrë veprime të menjëhershme (për shembull, prerja e letrës me gërshtë) ose për veprimtari të zgjatura (për shembull mjetet ndërvepruese për bashkëpunim dhe dokumentim).

Praktikisht, çdo mënyrë e përdorur për të kryer një veprimtari ose detyrë mund të konsiderohet si një mjet. Mjetet e thjeshta mund të jenë të disponueshme në shumicën e konteksteve (për shembull letra dhe lapsi), ndërsa mjete të tjera (për shembull programet softuer për të mësuar) kërkojnë mjedise të posaçme mësimore dhe nivel të lartë njohurish digjitale nga mësuesit dhe nxënësit. Gjithashtu, gjuha është një tjetër mjet i rëndësishëm mësimor për komunikimin dhe për të pasur akses në njohuri. Modelet mendore janë paraqitje të brendshme të mënyrës se si duhet të adresohen probleme të ndryshme apo se si duhet të mësohet. Këto modele janë gjithashtu mjete, pasi ato ndihmojnë në lehtësimin e aksesit të nxënësve në njohuritë e disiplinës. Një rol i rëndësishëm i arsimit është transformimi i modeleve mendore, koncepteve, supozimeve dhe besimeve dhe zgjerimi i kapacitetit për të nxënë.

Mësimdhënia tradicionale mbështetet në një grup të kufizuar mjetesh dhe në besimin se një qasje e vetme ndaj të nxënit është e përshtatshme për të gjithë nxënësit. Ajo i udhëheq nxënësit nëpërmjet mënyrave të pandryshueshme dhe të paracaktuara të të nxënit dhe nuk merr në konsideratë stilet apo parapëlqimet e ndryshme të të nxënit. Mësimdhënia tradicionale nuk iu përshtatet nevojave të veçanta të nxënësve, për shembull ajo nuk fron mjete ose materiale alternative që mund të aksesohen nga fëmijët me aftësi të kufizuara. Gjithmonë e më shumë politikat synojnë që të realizojnë sisteme arsimore gjithëpërfshirëse, si dhe të sfidojnë besimet e mësuesve dhe prindërve mbi mënyrat më të mira të të nxënit për fëmijët. Vazhdimisht zhvillohen mjete të reja për të ndihmuar praktikatat e mësuesve (për shembull protokolle për planifikimin arsimor individual) dhe për të ndihmuar nxënësit që të nxënë (për shembull përshtatja e materialeve për fëmijët me performancë më të ulët), por shpeshherë, veprimtaritë e përgjithshme të mësimdhënies dhe të nxënit nuk përshtaten për të përfshirë këto mjete të reja. Krahas kësaj, këto mjete mund të bien ndesh apo të pengojnë në arritjen e qëllimeve të përgjithshme të të nxënit (për shembull që nxënësit të arrijnë të bëhet autonomë dhe të kenë ndjesinë e përkatësisë). Gjithashtu, mjetet mund të përdoren dhe për qëllime të paparashikuara (për shembull përdorimi i kompjuterit për të luajtur lojëra në vend që të mësohet), madje dhe për qëllime të padëshiruara (për shembull mësimdhënia duke përdorur testet në mënyrë që të përmirësohen rezultatet, gjë e cila kufizon më tej kurrikulën).

Platforma "LearnIn" vendos theksin te fakti që mjetet janë të efektshme vetëm nëse mësuesit dhe nxënësit dinë si t'i përdorin ato. Mjetet duhet të bëhen pjesë e veprimtarive mësimore dhe të kontribuojnë në rezultatet e pritshme të të nxënit. Procedurat administrative duhet të përshtaten me stilin e bashkëpunimit dhe mënyrën e të punuarit të mësuesve. Gjithashtu, është relativisht e lehtë që klasat të pajisjen me kompjuterë, megjithatë kjo nuk siguron që ata do të përdoren si mjete mësimore efikase. Nxënësit dhe mësuesit duhet të fuqizohen dhe mjetet duhet të përshtaten me stilet e të nxënit në mënyrë që të mbështesin të nxënit dhe mësimdhënien. Mësuesve dhe nxënësve iu duhet të transformojnë veprimtarinë e tyre të përgjithshme në mënyrë që të shfrytëzojnë më së miri teknologjitë e reja.

Platforma "LearnIn" ofron jo vetëm mjete, por ofron gjithashtu dhe një metodologji të integruar dhe mundësi të të nxënit për t'u njohur dhe ambientuar me përdorimin e mjeteve të tilla. Manuali "LearnIn" sugjeron jo vetëm teknika dhe mjete të reja, por ofron edhe mbështetje për mësuesit dhe nxënësit që t'i përdorin mjetet e disponueshme në mënyrë më efikase.

Pjesa 1: Mbështetja e nxënësve gjatë izolimit në shtëpi

Si të mbështesim nxënësit në shtëpi: Analiza e situatës

Kriza aktuale e COVID-19 po evidenton problemet dhe sfidat e të nxënimit kuptimplotë në situata kur arsimi formal nuk është i disponueshëm. Aktualisht, kjo është një situatë që po përjetohej nga mësuesit dhe nxënësit e tyre në shumë vende të botës. E drejta për arsim nuk është më e mbrojtur dhe sistemet arsimore po hasin vështirësi në gjetjen e mënyrave për të arritur të nxënësit dhe për të siguruar vazhdimësinë e të nxënimit. Gjithashtu, kriza aktuale po kërcënon jetesën e familjeve, po çorienton rutinat e përditshme, po krijon tensione midis pjesëtarëve të familjes si dhe po shkakton stres psikologjik. Kufizimet e vendosura për individët dhe jetën qytetare kanë pasoja shumë të gjera në komunikim, marrëdhënie dhe gëzimin e të drejtave themelore të njeriut.

Ndonëse për pjesën më të madhe të familjeve kjo është një gjendje kalimtare, për disa është një shqetësimi i përhershëm. Shumë familje të disavantazuara dhe fëmijë të cenueshëm përjetojnë një ndjesi të tillë përjashtimi dhe izolimi për periudha të zgjatura kohe ose edhe përherë. Edhe në ditët e sotme, në shumë vende, jo të gjithë fëmijët kanë akses në arsimin formal dhe vazhdojnë të mos ndjekin dot shkollën. Fëmijët në lëvizje, për shkak të kushteve të panjerëzishme të jetesës ose konflikteve të armatosura nuk ndjekin dot shkollën ose kanë ndërprerje të shumta të arsimimit të tyre ndërkohë që kërkojnë azil. Arsimimi i fëmijëve me aftësi të kufizuara ose me probleme shëndetësore kronike ndërpritet sa herë ata detyrohen të shkojnë në shkolla të veçanta apo kur është e nevojshme që të shtrohen në spital. Familje dhe fëmijë të tjerë janë të izoluar nga shoqëria ose gjeografikisht, dhe duhen adresuar shumë pengesa për të arritur pjesëmarrjen e tyre në shkollë.

Problemet që përjetojnë mësuesit, prindërit dhe fëmijët në situata të tilla janë komplekse dhe të ndërvarura dhe situata e secilit prind, mësues dhe fëmijë është unike. Të gjithë mund të ballafaqohen me nevoja dhe qëllime që bien ndesh me njëra-tjetrën, për shembull mësuesit mund të dëshirojnë të arrijnë të gjithë fëmijët, por mund të përjetojnë situata stresuese në jetën e tyre, të shkaktuara nga konfliktet në shtëpi, nga pasiguria në lidhje me përgjegjësitë e tyre profesionale ose mungesa e kohës dhe burimeve. Nuk ka zgjidhje të lehtë ose të gatshme për të mbështetur nxënësit jashtë shkollës. Por ka disa çështje kyçe që duhen të adresohen dhe të zgjidhen:

- Së pari, duhet të adresohen nevojat bazë, si për shembull nevojat që lidhen me sigurinë, ushqimin, strehimin
- Rutinat janë ndërprerë dhe krijimi i rutinave të reja kërkon pak kohë.
- Mënyrat e zakonshme që mbajnë marrëdhëniet dhe bëjnë të mundur komunikimin janë ndërprerë dhe duhet të rivendosen

Kriza aktuale e COVID-19 po zbeh rolet e mësuesve, prindërve dhe nxënësve pasi ka vështirësuar ndarjen midis jetës profesionale dhe personale, midis kohës së lirë dhe mësimin. Nxënësit mund të kenë më shumë njohuri se mësuesit në përdorimin e pajisjeve të komunikimit ndërsa prindërit e kanë gjetur veten papritmas në rolin e mësuesit. Të parit televizor është kthyer në një përvojë edukuese, e ndjekur ndoshta nga një detyrë e përgatitur nga mësuesi. Kuzhina është shndërruar në një mjedis mësimor dhe vëllëzërit dhe motrat në komunitete mësimore. Situata e re përmban shumë sfida, por edhe mundësi.

Mësuesit, prindërit dhe nxënësit ndajnë paqartësitë dhe risinë e përjetimit të këtyre rrethanave të jashtëzakonshme. Nëse udhëhiqen nga i njëjti vizion, kjo situatë kërcënuese mund të shndërrohet në një mundësi unike për të thelluar marrëdhëniet, për të fituar një kuptim më të mirë të të nxënimit dhe për të identifikuar mjetet dhe kontekstet e reja për të mbështetur mësimin për të gjithë fëmijët dhe të rinjtë.

Si të mbështesim nxënësit në shtëpi: Çështjet dhe pyetjet kyçe

Si të kuptojmë situatën e nxënësve jashtë shkollës duke u përqendruar te nxënësit (kush?)

Pyetjet kryesore:

- Çfarë duhet të di për gjendjen e nxënësve të mi në shtëpi?
- Si mund të zbuloj nëse nxënësit e mi janë gati të mësojnë?
- Çfarë mund të bëj për të mbështetur mirëqenien e vazhdueshme të nxënësve dhe gatishmërinë për të mësuar?

Nxënësit nuk mund të përkushtohen në veprimtari mësimore nëse nuk u sigurohet mirëqenia bazë. Detyra e parë e mësuesve është të kontaktojnë nxënësit e tyre, të rivendosin marrëdhëniet me ta dhe të sigurojnë plotësimin e nevojave themelore siç janë siguria fizike, ushqimi dhe mbështetja emocionale. Vetëm atëherë fëmijët dhe të rinjtë do të jenë gati për të mësuar. Pyetjet e mëposhtme do t'ju ndihmojnë të kuptoni në çfarë situatash gjenden aktualisht nxënësit tuaj:

Si mund të lokalizoj dhe kontaktoj nxënësit e mi?

Në përgjithësi, mësuesit kanë akses në të dhënat private të kontaktit të nxënësve të tyre. Nëse informacioni i disponueshëm nuk është i mjaftueshëm, plotësimi i tij do të jetë një nga detyrat e para. Duhet të shqyrtohen të gjitha metodat e disponueshme për të kontaktuar familjet dhe kanalet më të suksesshme që mund të përdoren për të vendosur kontaktet. Mësuesit duhet të kërkojnë mbështetje nga të tjerët nëse është e nevojshme dhe të japin udhëzime të qarta për informacionin që u nevojitet nga prindërit dhe nxënësit.

Si mund të rikrijoj marrëdhëniet me nxënësit e mi dhe prindërit e tyre?

Në situata krize, arsimi formal nuk është shqetësimi i parë i askujt - as i prindërve e as i fëmijëve. Pa kontakte të përditshme, ju nuk mund të dini nëse fëmijët dhe prindërit po përjetojnë stres aq të lartë sa mund të mos jenë në gjendje të marrin pjesë në mënyrë aktive në veprimtari mësimore. Mënyra e vetme për të zbuluar se si ndihen fëmijët, nëse janë të sigurt dhe nëse po kujdesen për ta, është duke ndërvepruar drejtpërdrejt me prindërit dhe fëmijët. Komunikimi me dy drejtime (p.sh. nëpërmjet telefonit, takimeve online) preferohet më shumë sesa qasjet e njëanshme (p.sh. email, letra).

Si mund të mbështes mirëqenien e nxënësit dhe familjes së tij?

As prindërit dhe as fëmijët nuk do të jenë të gatshëm të angazhohen në mësimet përveçse nëse mirëqenia e tyre është e siguruar. Ndikimi i mbylljes së shkollave mund të jetë shumë i ndryshëm në varësi të situatës specifike të jetesës. Jo të gjithë prindërit mund të jenë në gjendje t'u shpjegojnë fëmijëve të tyre se çfarë po ndodh dhe çfarë duhet të presin. Prindërit mund të humbasin të ardhurat e tyre ose burimet e rëndësishme mund të mos jenë të disponueshme. Disa familje mund të përjetojnë stres dhe kalimi i shumë kohe së bashku mund të shtojë incidentet e dhunës në familje dhe probleme të shëndetit mendor. Përdorimi i internetit përmban kërcënimet e veta (bullizmi kibernetik, shfaqja e përmbajtjeve të dhunës ose përmbajtjeve traumatizuese në mënyra të tjera). E rëndësishme është që mësuesit të jenë të vetëdijshëm dhe të mbështesin ndjenjën e vetë-efikasitetit të nxënësve dhe prindërve, si dhe mirëqenien e tyre.

Si mund ta ndihmoj nxënësin tim të ruajë motivimin?

Nxënësit, prindërit dhe mësuesit mund të ndihen të zhgënjyer kur aktivitete që ata i prisnin me dëshirë anulohen. Kjo mund të jetë një përvojë shumë dëshpëruese për të gjithë dhe nxënësit mund të humbasin motivimin e tyre për të punuar, veçanërisht kur janë të shpëputur nga miqtë e tyre më të mirë dhe veprimtaritë e preferuara. Pa motivim, mësuesit nuk do të jenë në gjendje t'i detyrojnë nxënësit të mësojnë në distancë. Përdorimi i motivuesve të jashtëm si tërheqja ndaj mjediseve digjitale dhe krijimi i motivit të brendshëm duke marrë parasysh interesat dhe talentet e nxënësve, do të ndihmojnë në nisjen dhe vazhdimin e të nxënësve. Gjithashtu, përfshirja në veprimtari online së bashku me nxënësit e tjerë dhe përforsimi pozitiv i shpeshtë nga prindërit dhe mësuesit do të jenë të dobishëm. Kujdesuni që të mos bëni premtime që nuk mund t'i mbani thjeshtë për të motivuar nxënësit ndërkohë që përpiqeni të qëndroni pozitivë dhe t'i bëni nxënësit të kenë shpresë për të ardhmen.

Si mund t'i ndihmoj nxënësit e mi të krijojnë rutina të shëndetshme?

Ruajtja e rutinave të vazhdueshme dhe praktika e zakoneve të shëndetshme janë edhe më të rëndësishme në kohë krize. Sigurohuni që prindërit dhe fëmijët të kuptojnë nevojën për rutinë (p.sh. koha e zgjimit dhe gjumit) dhe rregullit (p.sh. një vend për të studiuar). Kjo do t'i ndihmojë nxënësit të ndjehen të sigurt dhe të fillojnë të mësojnë. Filloni me caktimin e orareve mësimore të menaxhueshme që mund të zgjerohen, por që duhen ndjekur. Kontaktoni familjet në një orar të ditës apo javës për të cilin keni rënë dakord më parë dhe përmbajuni atij orari. Inkurajoni nxënësit të vendosin çdo ditë se çfarë do të bëjnë ditën tjetër. Sigurohuni që fëmijët të planifikojnë

kohën për rekreacion, stërvitje dhe vaktet. Sigurohuni që fëmijët të kenë njohuritë bazë në lidhje me higjienën dhe distancimin fizik.

Identifikoni qëllime kuptimplota për të nxënësit në shtëpi duke u përqendruar në qëllimin e të nxënësit (pse?)

Pyetjet kryesore:

- Si mund të vendos qëllime që kontribuojnë në zhvillimin e zotësive të nxënësit?
- Cilave qëllime duhet t'u jap prioritet dhe si ta bëj këtë?
- Si mund të siguroj që ajo që nxënësit po mësojnë kontribuon në të nxënësit e synuar nga kurrikula?

Kohët e krizës dhe situatat e jashtëzakonshme kërcënojnë përparimin e të nxënësit akademik për shkak se shqetësime të tjera kërkojnë më shumë vëmendje. Nëse fëmijët dhe familjet nuk janë të gatshëm të angazhohen në mësimin akademik, as materialet dhe detyrat më të mira nuk do të kontribuojnë në procesin e të nxënësit. Fëmijët nxënë me ritme të ndryshme në çdo mjedis, por mësimi i bazuar në shtëpi do t'i theksojë këto dallime. Mungesa e rregullit (p.sh. orari i klasës, pushimet) dhe udhëzimeve (mësimet e përgatitura nga mësuesit) është një sfidë për mësuesit, prindërit dhe nxënësit. Por kjo mund të jetë edhe një mundësi për të zhvendosur vëmendjen nga përmbajtja dhe detyrat te qëllimet dhe arritjet. Kjo do t'i lejojë mësuesit, prindërit dhe nxënësit të hartojnë plane mësimore për të përcaktuar përparësitë dhe të mbikëqyrin mënyrat e të nxënësit. Kriza aktuale ka evidentuar gjithashtu përgjegjësinë e përbashkët për të nxënë dhe mënyrat si mund të arrihen qëllimet përmes zgjidhjes së problemeve në bashkëpunim.

Si mund të ndihmoj nxënësit dhe prindërit të kenë pritshmëri pozitive ndaj të nxënësit?

Pritshmëritë e mësuesve janë parashikime për arritjet e ardhshme të nxënësve dhe si të tilla kanë ndikim të fuqishëm mbi nxënësit dhe prindërit. Pritshmëritë e nxënësve i udhëheqin ata në çdo hap që marrin në mënyrën e tyre të të nxënësit. Prandaj, të ndihmosh të gjithë të përfshirët në zhvillimin e pritshmërive të larta është një nga objektivat më të rëndësishme për mësuesit. Mësuesit duhet të ndihmojnë nxënësit dhe prindërit të shohin mundësitë e të nxënësit që ofron kriza aktuale dhe të krijojnë një vizion për atë që fëmija mund të mësojë dhe që do të jetë i dobishëm për tërë jetën e tij / saj. Është e rëndësishme të mbështetni fëmijët dhe prindërit që të kenë një mendësie zhvillimi, duke e vendosur theksin jo mbi atë që fëmija mund apo nuk mund të bëjë, por mbi mënyrën se si mund të mësojë dhe të rritet. Të gjitha këto përpjekje ia vlejné nëse arrihen qëllimet; të mësosh nga gabimet është më efikase sesa të bësh detyra rutinë.

Si t'ua komunikoj pritshmëritë e mia nxënësve dhe prindërve?

Një nga pasojat e ndërprerjes së mësimin të bazuar në shkollë është se mësuesit nuk janë më të pranishëm fizikisht për të dhënë mësim në mënyrë që të arrihen rezultatet e synuara të nxënësve. Mësuesit janë të detyruar t'u komunikojnë nxënësve pritshmëritë dhe qëllimet e synuara për ta, në mënyrë që ata të jenë në gjendje të vetë-rregullojnë të nxënësit e tyre me ndihmën e prindërve ose të të tjerëve. Kuptimi i përbashkët i rezultateve të pritura është pika e nisjes në çdo përpjekje për bashkëpunim. Mësuesit duhet të transformojnë mendimin e tyre të orientuar drejt përmbajtjes në qëllime të përqendruara te nxënësit dhe të gjejnë një mënyrë për të përcjellë pritshmëritë kyçe te prindërit dhe nxënësit, në vend që të japin udhëzime. Në vend që të japin reagime mbi çka nuk funksionoi, mësuesit mund të praktikojnë termin “feedforward” (reagim paraprak) që do të thotë të përqendrohen në zhvillimet në të ardhmen, p.sh. të ofrojnë ndihmë për zhvillimin e mënyrave të të nxënësit, të identifikojnë sfidat që mund të adresohen dhe synimet që mund të arrihen.

Si mund të ndihmoj nxënësit dhe prindërit të vendosin qëllime kuptimplota të të nxënësit?

Mësuesit prirën t'i kushtojnë më tepër rëndësi synimeve të performancës dhe ta shohin të nxënësit si një nënprodukt të performancës së përmirësuar. Ndërprerja e mësimin të bazuar në shkollë iu jep mësuesve, prindërve dhe fëmijëve një mundësi për të provuar se e kundërta është e vërtetë. Kapaciteti i shtuar i të nxënësit është rezultati kryesor, ndërsa performanca e përmirësuar është vetëm njëri prej disa treguesve të të nxënësit. Qëllimet kuptimplota të të nxënësit synojnë zgjerimin e veprimtarisë mësimore të nxënësve dhe i ndihmojnë ata të bëhen më të pavarur dhe efikasë, si dhe të zgjidhin problemet në mënyrë më efektive. Ato prekin të gjitha aspektet e veprimtarisë së të

nxënit, duke përfshirë të nxënit për veten dhe mirëqenien e tyre, të nxënit për të përcaktuar qëllime efektive, eksplorimin e mjeteve dhe strategjive të reja dhe përdorimin e mjediseve mësimore të panjohura. Gjithashtu, prindërit dhe nxënësit mund të jenë të zënë me probleme të tjera dhe mund të mos u pëlqejë fakti që po u jepen detyra mësimore. Përpikuni të identifikoni qëllimet kuptimplota si për nxënësit dhe prindërit, si për shembull probleme të jetës së përditshme që mund t'i zgjidhin së bashku.

Si mund të zhvilloj plane mësimore të bazuara në qëllime për nxënësit e mi?

Duke qenë se qasja e mësuesve ndaj planifikimit në klasë nuk është më e dobishme, vëmendja duhet të zhvendoset nga çfarë mësuesit kanë planifikuar të japin mësim në atë çfarë nxënësit planifikojnë të nxënë. Pasi të jenë identifikuar qëllimet gjithëpërfshirëse, planet mësimore ose të punës mund të ndihmojnë në sinkronizimin e veprimtarive midis mësuesve, nxënësve dhe prindërve. Përcaktimi i suksesshëm i qëllimeve përfshin hapa dhe elementë që ndihmojnë në arritjen e këtyre qëllimeve. Merrni në konsideratë disiplina të ndryshme mësimore (p.sh. qëllime për zakone në punë, qëllime të fushës së lëndës, qëllime të sjelljes, qëllime të njohurive) ose elementë të kompetencave të ardhshme teksa hartoni planin mësimor. Inkurajoni nxënësit të zhvillojnë planet e tyre të punës, nëse është mundur së bashku me prindërit duke qenë se kjo i kursen kohë mësuesit dhe rrit angazhimin e prindërve në të nxënit të fëmijëve të tyre. Mësimi i bazuar në qëllime mbështet të nxënit vetë- rregullues pasi nxënësit mund të zgjedhin mënyrat e tyre të të nxënit, qasjet dhe mjediset për të pasqyruar situatën e tyre aktuale.

Si mundem unë, nxënësit e mi dhe prindërit e tyre të kontrollojmë qëllimet dhe sa prej tyre janë arritur?

Një plan mësimor do të udhëheqë të nxënit vetëm nëse të gjithë do e përdornin për të mbështetur këtë proces, jo vetëm për t'ia lënë përgjegjësinë fëmijës. Vlerësimi formues është më i fuqishëm nëse udhëheq nxënësit drejt një qëllimi kuptimplotë. Të kontrollosh qëllimet dhe arritjen e tyre do të thotë të bësh të nxënit të dukshëm, t'iu ofrosh nxënësve reagime kur arrijnë qëllimet e tyre dhe të dokumentosh arritjet mësimore. Nxënësit mund të monitorojnë progresin e tyre dhe nëse i ndajnë këto informacione me nxënësit e tjerë, ata mund të ofrojnë reagime për bashkëmoshatarët e tyre dhe të kontaktojnë nxënësit e tjerë për të mësuar nga përvojat e tyre të të nxënit. Arritjet e të nxënit mund të bëhen të dukshme duke shkëmbyer imazhe, video, materiale audio ose mjete të tjera.

Zgjidhni njohuritë përkatëse ose kompetencat e disiplinës duke u përqendruar te procesi i të nxënit (çfarë?)

Pyetjet kryesore:

- Si mund t'i bëj nxënësit të kenë interes për të mësuar?
- Si të vendos rreth çfarë duhet t'u mësoj?
- Si të sigurohem që nxënësit të përvetësojnë njohuri dhe kompetenca të rëndësishme për kurrikulën?

Pasi nxënësit të jenë të gatshëm për të mësuar, mësuesit duhet të vendosin çfarë duhet që ata të mësojnë. Meqenëse mësuesit nuk janë fizikisht me nxënësit për t'i udhëhequr gjatë mësimin, dhe prindërit nuk do të kenë as kohën e as kualifikimin për t'u bërë mësues zëvendësues, tema, kompetencat e disiplinës ose njohuritë duhet të kenë rëndësi parësore për nxënësin. Motivimi i nxënësve për të nxënë mund të ruhet vetëm nëse ato që po u mësohen janë të dobishme dhe të rëndësishme për ta. Kriza ofron mjaft mundësi për të praktikuar dhe përmirësuar aftësitë e jetës (p.sh. aftësitë vetë-rregulluese, menaxhimi i pasigurive dhe konfliktit) dhe të mësojnë duke bërë (p.sh. aplikimi i matematikës, gjuhës, biologjisë në situatat e përditshme). Kjo kërkon që mësuesit të ndjekin nxënësit dhe jo e kundërta. Ndonëse ekziston tundimi që thjesht t'i drejtoni nxënësit në një platformë mësimore ose të vazhdoni me planin e klasës, kjo nuk ka për të funksionuar, përveçse kur nxënësit janë të aftë dhe të gatshëm të përqendrohen te përmbajtja dhe ta përdorin atë si një mundësi për të nxënë.

Si mund të orientojnë interesat dhe talentet e nxënësve mësimin?

Interesat dhe talentet e nxënësve janë shtytës të fuqishëm për të mësuar, dhe në kohë krize, është veçanërisht e rëndësishme të theksohen pikat e forta dhe interesat e nxënësve. Nëse lënda ose tema lidhet me interesat e nxënësve, përkushtimi në procesin e të nxënit do të jetë shumë më i madh dhe rezultatet e tij shumë më domethënëse. Interesat dhe talentet e nxënësve mund të hulumtohen duke u ofruar atyre të zgjedhin çfarë të

mësojnë. Por jo çdo nxënës ka aftësinë të vetë-rregullojë të nxënës të tij, kështu që për shumë nxënës mund të jetë më e efektshme që të mos u ofrohen shumë mundësi zgjedhjeje, të paktën jo në fillim. Analiza e thellë mbi mundësitë e të nxënës sipas interesave dhe talenteve të nxënësve mund të ndihmojë në zgjerimin e mendjes së mësuesve mbi çfarë është e rëndësishme të mësohet për kurrikulën. Duke pyetur nxënësit se si angazhimi i tyre me hobi dhe mënyrat e tyre të parapëlqyera për të kaluar kohën kontribuon në të nxënës dhe përvetësimin e aftësive dhe kompetencave në kurrikulë mund të shtojë numrin e arritjeve që mësuesit i konsiderojnë të mundshme.

Si mund të ndihmojnë përvojat e nxënësve në udhëheqjen e të nxënës?

Të nxënës kuptimplotë fillon nga ku jemi në këtë moment, lidhet me përvojat tona dhe na ndihmon të ndër marrim hapa përpara në udhëtimin tonë në jetë. Respektimi i përvojave aktuale dhe të kaluara të nxënësve është një kusht paraprak për të filluar të nxënës kuptimplotë. Prandaj është e rëndësishme të ndihmohen nxënësit që të kuptojnë situatën e tyre aktuale. Të nxënës që ndihmon në menaxhimin dhe përmirësimin e situatës së nxënësve ka një ndikim të gjatë pozitiv në jetët e tyre. Të nxënës mund të fillojë me situata të jetës së përditshme të nxënësve dhe familjeve të tyre, si gatimi, pastrimi, mbikëqyrja e vëllezërve e motrave më të vegjël ose thjesht përjetimi i mërzisë apo vetmisë. Nëse përdoren në potencialin e tyre maksimal, këto përvoja promovojnë përvetësimin e shumë kompetencave të rëndësishme për kurrikulën. Ndonjëherë mësuesit nuk i shohin mundësitë e të nxënës përtej klasës, kështu që kjo është një mundësi që edhe mësuesit të zgjerojnë të kuptuarit e tyre.

Si mund t'i jap prioritet përmbajtjes dhe detyrave përkatëse?

Të nxënës nëpërmjet vetëdrejtimit kthehet në nevojë në mungesë të mësuesve dhe klasave. Fëmijët e vegjël në veçanti nuk mund të vetëorganizojnë të nxënës e tyre dhe duhet të udhëhiqen nga mësuesit, prindërit ose të dyja palët. Por mësuesit kanë prirjen të ndajnë përmbajtjen, njohuritë ose temat në një seri detyrash hap-pas-hapi dhe nëse nxënësit nuk kuptojnë një hap, ata rrezikojnë të mos arrijnë qëllimet e përgjithshme të të nxënës. Pamundësia për të udhëhequr nxënësit në të njëjtën mënyrë kur mësojnë nga shtëpia, mund të zgjerojë qëllimin e mësuesit mbi mënyrat si mund të organizohet mësimi dhe të eksplorojnë mënyrat në të cilat nxënësit zgjedhin detyra nga subjekte ose fusha të ndryshme të kurrikulës. Zotërimi i mësimi është më e rëndësishme sesa qasjet e rafinuara didaktike, të cilat janë veçanërisht të rëndësishme kur përdoren platforma mësimore ose burime të tjera digjitale me hapa mësimore të paracaktuar. Mësuesit duhet t'i ofrojnë të dyja; detyra të hapura dhe detyra të parapërcaktuara për të parë se si nxënësit i menaxhojnë ato. Ka shumë mënyra për të zhvilluar aftësi dhe kompetenca siç parashikohet nga kurrikula.

Si mund të kontrolloj se kush po punon me cilat detyra?

Sigurimi i një përvoje kuptimplotë të të nxënës për të gjithë nxënësit duket se kërkon shumë nga mësuesi i zakonshëm, i cili tani mund të ketë shumë gjera të tjera për t'u shqetësuar përveç mësimi të nxënësve të tij. Situata si kriza e COVID-19 çojnë këdo në territore të panjohura dhe mund thjesht të shprehim për një kurbë të nxënës në rritje. Është më se e dukshme që në këtë pikë lehtësimi i të nxënës kuptimplotë është më i rëndësishëm sesa dokumentimi i tij. Por kur përgatisin detyra për nxënësit e tyre, mësuesit mund ta bëjnë këtë duke dokumentuar të nxënës në mendjen e tyre. Nxënësit mund të mbajnë ditarë të të nxënës të tyre dhe ta dokumentojnë atë në dosjen e nxënësit. Me qasjet e drejtuara nga nxënësit ndaj dokumentimit, mësuesit mund të kursejnë kohë të çmuar për ta investuar në ofrimin e reagimit dhe inkurajimit.

Si mund ta përdorim unë dhe prindërit situatën e krizës si objekt studimi?

Në kohë krize, ekziston një dëshirë e natyrshme për të mësuar më shumë rreth situatës aktuale; kriza e COVID-19 është gjithashtu një temë dhe njohuri disipline për t'u eksploruar. Nxënësit mund të kenë pyetje që mund t'i përdorin për të intervistuar prindërit ose mësuesin e tyre. Nxënësit mund të inkurajohen të komunikojnë me bashkëmoshatarët e tyre dhe të shkëmbejnë informacione. Qasjet ndaj të dëgjuarit aktiv të përdorur nga mësuesit ndihmojnë në marrjen e njohurive mbi mënyrën e të menduarit dhe kuptuarit të situatës aktuale nga fëmijët, çka ndihmon në shmangien e keqkuptimeve. Aftësia digjitale mund të jetë një nga disiplinat më të spikatura të kompetencave të lidhura me krizën aktuale, por ka shumë më tepër për të mësuar prej saj. Njohuritë rreth qëndrueshmërisë së burimeve, shëndetit, zhvillimit ekonomik, biologjisë janë të gjitha njohuri disiplinash të rëndësishme, si për prindërit ashtu edhe për fëmijët.

Përfitimet nga mjediset mësimore në shtëpi – Përqendrohuni në kontekstin e të nxënësit (ku?)

Pyetjet kryesore:

- Cila është hapësira fizike, shoqërore dhe digjitale e disponueshme dhe e aksesueshme nga nxënësiti e mi?
- Si mund të shfrytëzohet më së miri shtëpinë si mjedis ku nxënësiti e mi mund të mësojnë?
- Cilat mjedise mësimore digjitale janë të disponueshme dhe sa të aksesueshme janë ato nga nxënësiti e mi?

Në dallim nga klasat normale, mësuesiti nuk kanë kontroll mbi mjedisin mësimor në shtëpitë e nxënësve të tyre. Disa nxënës mund të kenë mjedise të pasura ku mund të angazhohen në shumë mënyra të të nxënësiti, ndërsa të tjerët mund të mos kenë vende për t'u angazhuar në veprimtari që kërkojnë përqendrim siç janë leximi ose shkrimi. Mësuesiti mund të përipiqen të ndihmojnë nxënësiti dhe prindërit të përmirësojnë hapësirat, burimet dhe ndërveprimet në dispozicion, për të krijuar një klimë mësimore pozitive. Mbikëqyrja e të nxënësiti të nxënësve në një mjedis të ndryshëm, mund të jetë një përvojë "ndriçuese" për mësuesiti. Disa nxënës mund të jenë të vështirë për t'u menaxhuar në klasë, por spikasin në një kontekst të të nxënësiti të vetë-drejtuar, ndërsa disa të tjerë që pëlqejnë të ndjekin udhëzimet e mësuesve, mund të duken të përhumbar. Njohja me kushtet e jetesës së nxënësve do të ndihmojë gjithashtu mësuesiti të përshtatin detyrat e klasës me kushtet në të cilat nxënësiti po mësojnë gjatë mbylljes së shkollave.

Si mund të informohem për mjedisin aktual të nxënësve të mi?

Përpara se t'u caktojnë nxënësve detyra, mësuesiti duhet të zbulojnë nëse nxënësiti kanë infrastrukturën e nevojshme për t'i kryer ato. Nxënësve u duhet hapësirë dhe kohë për t'u përfshirë në veprimtari mësimore, njerëz që t'u ofrojnë mbështetje ose t'u bëjnë shoqëri gjatë të nxënësiti. Mjete të disponueshme si librat dhe materialet e tjera mësimore, kompjuteri ose pajisje të tjera elektronike, interneti, të pasurit një kopsht, tarracë, bodrum ose hapësirë pune, zgjerojnë mundësitë e të nxënësiti. Për shembull, shkëmbimi i vizatimeve, përshkrimeve ose fotove të hapësirës së mësimore të nxënësve në shtëpi me mësuesiti dhe nxënësiti e tjerë, i ndihmon ata të rilidhen dhe të shkëmbejnë ide, materiale dhe pajisje për t'u siguruar që të gjithë nxënësiti janë në kontakt me mësuesiti dhe miqtë. Mësuesiti mund të mbështeten në këto informacione për t'i ndihmuar nxënësiti të gjejnë vendin më të mirë për të studiuar në mjedisin e tyre në shtëpi.

Si mund t'i mbështes nxënësiti dhe prindërit për krijimin e një mjedisi mësimor pozitiv?

Hapësira fizike dhe infrastruktura e disponueshme janë të rëndësishme, por një mjedis mësimor pozitiv kërkon gjithashtu marrëdhënie mbështetëse, një ndjesi sigurie, qartësi në lidhje me rregullat dhe besim. Marrëdhëniet mësues-nxënës mund të duken të vështira për t'u mbajtur, por ato janë më të rëndësishme se kurrë në kohën kur nxënësiti ndihen të izoluar dhe të vetmuar. Mësimi me shokët dhe mundësitë për shkëmbimin e përvojave dhe krijimin e mjediseve mësimore bashkëpunuese duhet të inkurajohen nga mësuesiti. Mësuesiti duhet të japin informacion bazë dhe këshilla se si prindërit mund të krijojnë mjedise mësimore pozitive për fëmijët e tyre.

Si mund të përdoret mjedisi në shtëpi i nxënësve si një mjedis mësimor?

Çdo mjedis ofron mundësi të të nxënësiti, por mësuesiti mund të kenë nevojë të mendojnë jashtë kornizave të mësimdhënies tradicionale në klasë. Eksperimentet në lëndët e fizikës, kimisë dhe biologjisë mund të kryhen në kuzhinë ose banjë, ndërsa gatimi ofron mundësi për lëndën e matematikës dhe leximit. Problemet që hasen në jetën e përditshme mund të shqyrtohen, të adresohen dhe zgjidhen. Veprimtaritë e nxënësve, si video lojërat, mund të diskutohen dhe të përdoren për të mësuar, për shembull duke përgatitur një prezantim për video lojën e tyre të preferuar. Mund të reflektoni mbi rutinën dhe zakonet dhe t'i ndani ato me nxënësiti e tjerë përmes kanaleve të disponueshme të komunikimit. Mund të jepni këshilla dhe udhëzime për të përmirësuar mjedisin në shtëpi, për të mësuar se si të bashkëpunojnë me anëtarët e familjes dhe të menaxhojnë situata stresuese. Të gjitha këto kontribuojnë për të nxënësiti. Nxënësiti mund të marrin përsipër rolin e mësuesiti dhe të zhvillojnë ushtrime ose detyra që duhet të zgjidhen më pas nga nxënësiti e tjerë.

Si mund t'i përshtat detyrat e klasës me mjedisin në shtëpi?

Detyrat e që parashikohen të zgjidhen në klasë, nuk janë domosdoshmërisht funksionale dhe në mjedisin e shtëpisë. Në fakt, udhëzimet me shkrim në vend të atyre me gojë, mund t'i ngatërrojnë lehtësisht nxënësiti apo të shkaktojnë

keqkuptime. Pasiguria mund të shtohet kur mësuesi i prezanton detyrat nëpërmjet mediave ose kanaleve të ndryshme të komunikimit. Disa nxënësve mund t'iu vijnë në ndihmë demonstrimet, udhëzimet me video të shkurtra ose një mesazh audio. Detyrat që zëvendësojnë të nxënët në klasë nuk mund të krahasohen me “detyrat e shtëpisë”, që kanë për qëllim pasurimin dhe ripërsëritjen e mësimit. Përdorimi i parimeve të Dizajni Universal i të Nxënët, mund t'iu ndihmojë mësuesit të përshtatin të nxënët me nevojat e nxënësve në shtëpi dhe t'iu ndihmojë ata të përdorin më së miri këtë mjedis.

Si mund t'iu mbështes nxënësit që të përdorin me efikasitet mjediset mësimore digjitale?

Të nxënët digjital është një veprimtari mësimore komplekse dhe për të qenë kuptimplotë duhet që përmbajtja digjitale, mjetet dhe mjediset mësimore të jenë në përputhje me objektivat e përgjithshme të të nxënët. Nëse mësuesit kërkojnë të promovojnë të nxënët bashkëpunues, mjetet e përdorura duhet që ta mundësojnë këtë. Nëse mësuesit duan të sigurohen që të gjithë nxënësit janë në gjendje të përdorin me efikasitet të nxënët digjital, ata duhet t'iu ndihmojnë që të kuptojnë se si mjediset mësimore digjitale janë të ndryshme nga mjediset e klasës ose të shtëpisë. Disa nxënës shpesh mund të përdorin mediat sociale dhe të menaxhojnë me lehtësi mjetet e komunikimit, por ende nuk janë në gjendje t'iu përdorin këto mjete si pjesë e një mjedisi mësimor. Aftësitë digjitale nuk duhet të ngatërrohen me njohuritë digjitale ose kompetencën për të përdorur me sukses përmbajtje, mjete dhe platforma digjitale.

Përdorni mjete dhe strategji për të mbështetur nxënësit në distancë – Përqendrohuni te mjetet mësimore (Si?)

Pyetje kryesore:

- Cilat janë mjetet e përshtatshme që nxënësit mund të përdorin në shtëpi?
- Si mund t'iu ndihmojë nxënësit të përmirësojnë strategjitë e tyre të të nxënët?
- Si të sigurohem që nxënësit po marrin mbështetjen e duhur?

Mjetet që janë të disponueshme dhe të thjeshta për t'iu përdorur në klasë mund të mos jenë dhe aq të disponueshme apo ndihmuese për të mbështetur të nxënët në shtëpi. Për shembull, edhe nëse një kompjuter është pjesë e mjedisit në shtëpi, fëmijët mund të mos jenë të aftë ta aksesojnë apo përdorin atë. Nxënësit mund të jenë ose të mos jenë në gjendje të përdorin libra shkollorë në shtëpi dhe mungesa e aftësive të leximit mund të krijojë barriera shtesë. Por, në vend që të ndihen të bllokuar dhe të heqin dorë, ata duhet të inkurajohen që të hulumtojnë duke përdorur mjete që më parë ishin të panjohura për ta. Pasiguria për të mos ditur nëse diçka funksionon, është një mundësi e mirë për të provuar pa pasur frikë nga dështimi. Nxënësit mund të provojnë me sukses mënyra të reja të praktikës, të përfaqësimit të ideve ose të zhvillimit të produkteve që shfaqin aftësitë e tyre.

Si mund të mbaj komunikimin në distancë?

Instrumentet dhe mjetet që bëjnë të mundur komunikim të lehtë, kanë një rëndësi thelbësore për mësimin në distancë. Disa mësues mund të kenë krijuar kanale komunikimi me prindërit para krizës COVID-19 dhe janë në gjendje t'iu përdorin ato për të mbajtur kontakte. Për mësuesit e tjerë, kjo është një mundësi për të gjetur mënyra komunikimi me prindërit dhe nxënësit që janë të përshtatshme për të gjithë. Pranueshmëria kulturore, zakonet vendase dhe disponueshmëria e pajisjeve të komunikimit do të jenë thelbësore për të vendosur se cilat do të jenë kanalet më të përshtatshme të komunikimit. Mësuesit mund të përfitojnë nga nevoja e shtuar për të komunikuar në distancë, për të mbështetur aftësitë e komunikimit të nxënësve ose duke e kthyer komunikimin në një subjekt studimi. Mund të eksperimentohen mënyra të reja komunikimi, si mesazhet shkollë-shtëpi ose një sistem shkëmbimi materiale për t'iu mundësuar nxënësve dhe prindërve akses të lehtë në materialet mësimore, udhëzimet ose listat e kontrollit.

Si mund t'iu përdor mjetet për të mbështetur mësimin në distancë?

Kur merren në konsideratë mjetet që mbështesin mësimin në distancë, mësuesve mund t'iu vijnë ndërmend pajisje si kompjuterë, programe softuerë dhe aplikacione. Disa mënyra të thjeshta për të mundësuar mësimin në distancë mund të jenë dërgimi i një letre ose karte me postë, dërgimi i detyrave në kutitë e përcaktuara për t'iu marrë dhe kthyer mbrapsht, apo shpërndarja e stilolapsave dhe letrave të nxënësit. Mësuesit duhet të kenë parasysh perspektivën e nxënësit për të gjetur mënyrën se si të nxënët e tyre të mund të mbështetet më së miri. Disa fëmijë

mund të kenë nevojë të mësojnë më shumë rreth aftësive dhe strategjive vetë-rregulluese, të tjerët mund të kenë nevojë për të përmirësuar strategjitë e tyre të të nxënësve. Lista kontrolli të thjeshta dhe listat me këshilla për të nxënësve mund t'i ndihmojnë ata të bëhen nxënës më të mirë. Mjetet duhet të jenë të përshtatshme për qëllimin e synuar dhe të lehta në përdorim. Mund të mos jetë gjithmonë e lehtë për mësuesit, prindërit apo nxënësit që të jenë të qartë në lidhje me përparësinë e përdorimit të mjeteve digjitale. Koha e rëndësishme e të nxënësve do të shpërdorohej nëse nxënësit do të përdornin materiale të papërshtatshme dhe mjete elektronike që kufizojnë në vend që të zgjerojnë të nxënësve.

Si mund të mbështes të nxënësve bashkëpunues në distancë?

Të nxënësve bashkëpunues është një mjet i fuqishëm për të përmirësuar të nxënësve tek të gjithë nxënësit e përfshirë. Ata mund të punojnë së bashku në të njëjtin projekt ose produkt, ndërkohë që përvetësojnë aftësi dhe kompetenca të ndryshme. Në të njëjtën kohë ata përfitojnë nga pikat e forta të nxënësve të tjerë dhe përvetësojnë aftësitë sociale. Se cilat mjete duhen përdorur për të nxënësve bashkëpunues, varet nga mosha e nxënësve dhe disponueshmëria e pajisjeve të komunikimit për të shkëmbyer pyetjet, mendimet dhe për të zhvilluar produktin e tyre.

Si mund të shfrytëzoj më së miri mësimin në distancë dhe mjetet mësimore?

Disa mjete digjitale përdoren lehtësisht, por nuk janë konceptuar për të mbështetur të nxënësve kompleks, ndryshe nga mjete të tjera që e mundësojnë këtë gjë, por që janë shumë të vështira për t'u përdorur nga nxënësit pa mbështetje. Një problem tjetër është se në vend që të përdorin një mjet për të mësuar, nxënësit përqendrohen vetëm në mënyrën se si ta menaxhojnë atë. Platformat e të nxënësve dhe burimet e informacionit në internet si Wikipedia, janë mjete potencialisht të shkëlqyera për të mësuar, por që gjithashtu mund të kthehen në pengesa. Mësuesit nuk duhet të supozojnë se nxënësit që dinë të gjejnë informacion në internet, janë gjithashtu në gjendje të përfshihen në përvoja mësimore më të thella në internet. Mësuesve mund t'u kërkohet të investojnë kohë për të zhvilluar njohuritë digjitale, aftësitë për të përdorur në teknologjinë e informacionit dhe komunikimit për të nxënësve.

Si mund t'i ndihmoj prindërit që të mbështesin të nxënësve efikas?

Prindërit mund të jenë ndihmës të mrekullueshëm për të nxënësve, por ata gjithashtu mund të krijojnë barriera të panevojshme. Për shembull, mësimi i fëmijëve përmes metodave që përdoren shumë vite më parë. Prindërit mund të përqendrohen më shumë në përfundimin e detyrave konkrete dhe mund të tregohen të paduruar me fëmijët e tyre kur ata nuk arrijnë nivelet e synuara. Është e rëndësishme të ndahen mendime se si mund të mbështeten më mirë nxënësit dhe t'u ofrohet atyre dhe prindërve metoda ose qasje për të drejtuar dhe vlerësuar të nxënësve (për shembull, nëpërmjet ndarjes së përshtypjeve të përshtatshme). Prindërit mund të njihen me mjetet mësimore, metodat e strukturimit dhe mënyrat më efikase për të bërë pyetje. Nëse në familje janë disa fëmijë, prindërit mund të udhëzohen për të krijuar situata kuptimplota të të nxënësve që përfshijnë grupmosha të ndryshme të fëmijëve. Sërish, listat e kontrollit ose mjetet e thjeshta mund të jenë të dobishme për prindërit që dëshirojnë të mbështesin fëmijën e tyre, por nuk dinë se si.

Mbështetja e nxënësve në shtëpi: Përgjigjja ndaj sfidave

Ide projektesh nga Pjesëmarrësit

Veprimtaria e sugjeruar:

Çështjet kyçe të përmendura në manual/ ose probleme kyçe të reja:

Çështjet në lidhje me administrimin dhe politikat:

Çështjet në lidhje me Teknologjinë në Arsim (EdTech):

Hapat e parë të mundshëm: